

Bestandsplan for hjortevilt i Iveland 2019-2021-godkjent

Iveland viltlag

Innhold

Bestandsplanområdet Iveland viltlag	2
Elg	2
Bestandstall elg i Iveland	2
Fellingstall for Iveland	2
Kønns- og aldersfordeling i bestanden.....	2
Kalv og tvillingrater.....	2
Slaktevekter	3
Måloppnåelse i forrige planperiode.....	3
Målsetning og virkemidler.....	3
Prioriterte mål for perioden	3
Virkemidler for perioden.....	4
Avskytningsplan.....	5
Ungdyr	5
Skrapdyrkvote.....	5
Restriksjoner.....	5
Rådyr.....	6
Målsetning og virkemidler.....	6
Avskytningsplan	6
Hjort.....	6
Tabeller og figurer	8

Bestandsplanområdet Iveland viltlag

Iveland viltlag er organisert som et vald og er eneste elgvald i Iveland kommune. Dette er skrevet som en bestandsplan for elg, men vi tenker at en helhetlig forvaltning av hjortevilt er viktig. De andre hjorteviltartene i kommunen, rådyr og hjort, er derfor omtalt korte trekk på side 6.

Totalt tellende areal i bestandsplanområdet er 233 548 daa fordelt på områder slik:

Tabell 1: Tellende areal fordelt på områder i Iveland viltlag

Område	Tellende areal (daa)	Andel av bestandsplanområde
Vestbygda sør	17 313	7 %
Austbygda nord	37 750	16 %
Mjåland/ Ivedal	47 743	20 %
Otra sør	60 000	26 %
Øvrebygda	47 716	20 %
Austbygda sør	23 026	10 %
Total	233 548	

Kontaktperson for kommunen er leder i Iveland viltlag. Kontaktinfo til styret finnes på viltlagets nettside: www.iveland-viltlag.com

Elg

Bestandstall elg i Iveland

Fellingstall for Iveland

De siste 10 årene har antall felte elg ligget mellom 40-60 elg per år (Tabell 2). Fellingsprosenten har ligget mellom 64 % (2015) og 94 % (2018) i årene med bestandsplan. Historisk så ligger vi nå på fellingsnivå med nivå med tidlig på 1980-tallet, om vi regner at Iveland har ca. 10 % av felt elg i Aust-Agder(Figur 4).

Kjønns- og aldersfordeling i bestanden

Figur 5 viser felt elg fordelt på kjønn og alder de siste 10 årene. Vi skyter en økende andel kalv, men jaktpresset på kalv er fortsatt lavt (>10 %)(Figur 8). Det skytes jevnt med ungdyr, ca. 40 % i forrige planperiode, og 39 % i gjennomsnitt siden 2008.

Fordelingen mellom ku og okse viser oss at okseandelen i bestanden har sunket gjennom siste bestandsplanperiode (Figur 9) og lå i 2018 på 2,18. Dette henger klart sammen med jaktpress. Jaktpresset på okse har vært høyt (25 % av okser sett blir skutt) helt siden tidlig på 1990-tallet. Uttaket av okse (2,5 år +) var i forrige periode 20 % av felte dyr og dette er lavere enn tidligere perioder. Kjønnsfordelingen i uttaket av alle voksne dyr(1,5 år og eldre) har siden 2008 vært 56 % okse og 44 % ku (Figur 7).

Kalv og tvillingrater

Kalveratene har sunket siden 2015, som anses som et år med svært god kalveproduksjon(Figur 10). I 2016 og 2017 var kalveraten på 0,7 kalv per ku og i 2018 falt denne til 0,58. Tørkesommeren i 2018 er

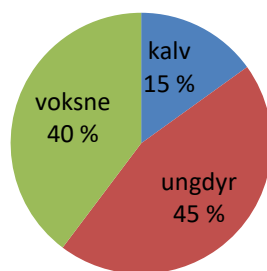
antatt å ha gitt dårlig kalveproduksjon over hele Skandinavia. Det er også trolig at 2019 produksjonen vil bære preg av en dårlig sommer i 2018. Dette kan gi følge-effekter i bestanden en stund fremover.

Slaktevekter

Slaktevektene for 1,5-åring går fortsatt nedover i Iveland. De siste 10 årene har snittvekta ligget på 116 kg for kvige, og 119 kg for piggokse (Figur 11). Sammenlignet med Aust-Agder fylke har Iveland greie slaktevekter på ungdyr. I figur vises betydelig større variasjon i slaktevekter pga. lavere antall skutt elg og større effekt av enkelt dyr samt lokale endringer (Figur 12). Det er ønskelig å snu denne trenden for hele området. Tørkesommer 2018 har og vil trolig påvirke slaktevektene fremover, særlig i 2019.

Måloppnåelse i forrige planperiode

Bestandsplanen for 2016-2018 hadde konkrete målbare mål for avskytning. Det skulle skytes 20 % kalv, 40 % okse og 40 % ku. Av okse- og kukvoten skulle halvparten være 1,5-åringer. Avskytningen i perioden fordeler seg slik:

Målet om fordeling mellom ungdyr og voksen er nådd. Fordelingen mellom ku og okse er også jevn med 20 % ku og 20 % okse, 22% kvige og 22 % piggokse. Men som tidligere sett så er andelen okse i bestanden lavere og jaktpresset har dermed vært høyere for okse og piggokse enn for ku og kvige. Målet om å nå slaktevekt på 120 kg for ungdyr er ikke nådd, men dette videreføres i denne planperioden og er et langsiktig mål.

Målsetning og virkemidler

Prioriterte mål for perioden

Det vises til Iveland kommunes og Aust-Agder Fylkeskommunes vedtatte mål for hjorteviltforvaltning og grunneiermøte i Iveland 28. februar 2019. Det er ønskelig å bevare elgjakt som et positivt tiltak i lokalsamfunnet og holde et lavt konfliktnivå med jord- og skogbruk samt trafiksikkerhet. Det er også viktig å ha konkrete og målbare mål for elgforvaltningen.

Mål for bestandsplanperioden 2019-2021:

1. Jakta skal være en positiv aktivitet i lokalsamfunnet
2. Lite problemer knyttet til elg i jord- og skogbruk.
3. Trafikkdrepte dyr under 10 % av jaktuttaket.
4. Slaktevekt 1,5-åring skal økes til 120 kg i gjennomsnitt.

Virkemidler for perioden

Det er i dag lite beiteskader og problemer med elg knyttet til landbruket. Trafikkdrept elg har de siste årene ligget under 10 % (Fallviltregisteret). Mål 2 og 3 ønskes allikevel videreført da det er viktig å holde elgbestanden på et nivå som ikke skaper konflikter med andre interesser.

Jakt som en positiv aktivitet i lokalsamfunnet er viktig for alle og hvert lag oppfordres til å gjøre tiltak som vil sikre et godt miljø for elgjakt og god rekruttering av fremtidige jegere.

Slaktevekter for 1,5-åring på gjennomsnittlig 120 kg eller mer, er et kondisjonsmål og krever langsiktig tenking. Store ungdyr (kalv og åring) får man normalt på tidligfødte kalver med gode gener som vokser opp under gode beiteforhold (beitekvalitet, vær og klima). Tidligfødte kalver fødes av kuer bedekket i første/tidlig brunst.

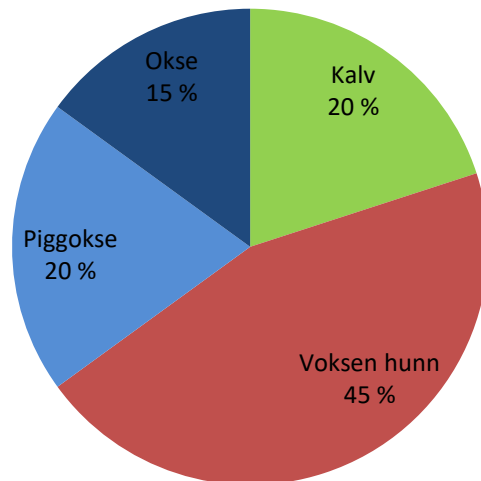
Basert på spørreskjema og diskusjon på grunneiermøtet, ønskes disse tiltakene for å komme nærmere de prioriterte målene i perioden. Konkrete virkemidler for å oppnå målene i perioden er:

1. Øke okseandelen i bestanden, for å øke bedekking i første brunst.
 - a. Skyte maksimalt 15 % okse (2,5 år og eldre)
 - b. Skyte maksimalt 20 % piggokse (1,5 år)
2. Bevare gode gener i bestanden
 - a. Frede ku med tvillingkalver
 - b. Okser eldre enn 2,5 år fredet frem til 15/10, etter 15/10 er det fri jakt på okser inntil 15 % jamfør pkt. 1a
3. Redusere andelen små individer i bestanden
 - a. 10 % skrapdyrkvote med disse vektgrensene
 - i. Kalv < 40 kg slaktevekt
 - ii. Åring (1,5 år) < 90 kg slaktevekt
4. Enkelt avskytningsopplegg
 - a. Tildele 3 årskvote
 - b. Tildele kalv, ku og okse

Avskytningsplan

Den ordinære kvota (166 dyr) skal fordeles på 20 % kalv, 45 % voksne hunddyr og 35 % voksne hanndyr. Av voksne okser skal kun 15 % være 2,5 år eller eldre. Det er et mål å oppnå en fordeling mellom voksne dyr og ungdyr (kalv og åring) på 40:60.

Dette tilsvarer et ideelt uttak som fordeles slik:

Figur 1: Ideal fordeling felt elg 2019-2021

Ungdyr

Alle voksne dyr under 140 kg anses i denne planen for ungdyr. Skutt piggokse (1 pigg på hver side) vil og telles som ungdyr uavhengig av alder og vekt.

Skrapdyrkvote

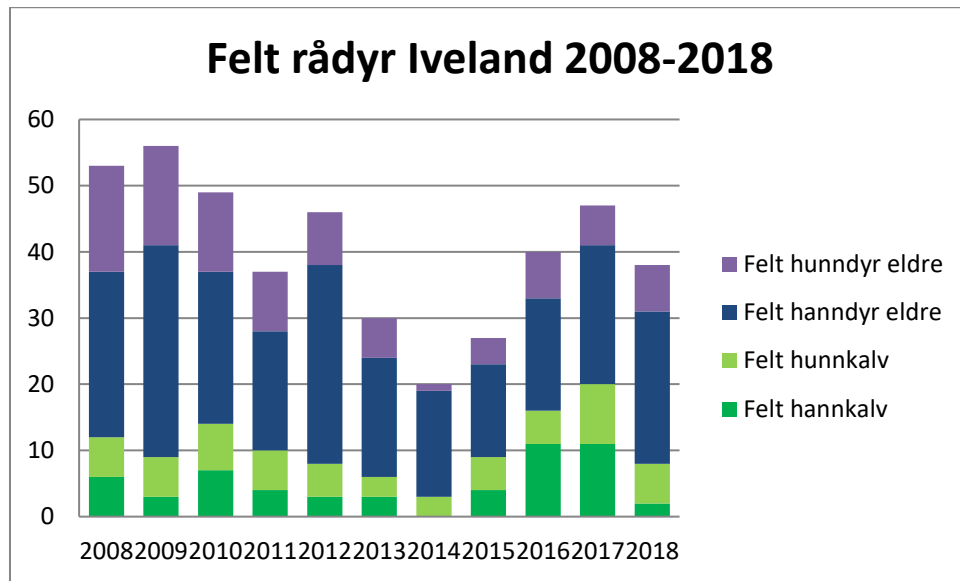
Det legges opp til en avskyting på 3800 daa per elg, noe som tilsvarer 184 dyr totalt i perioden. Av disse beholder styret i Iveland viltlag 10 % skrapdyr (18 dyr). Det fordeles til lag som skyter små dyr under de gitte slaktevekter og melder dette til områdeleder med bilde (slaktevekt, dyr og hode). Områdeleder videreformidler til styret.

Restriksjoner

Felling av freda dyr, når det ikke kan har vært tvil om at det var freda, blir straffa med inndragning av trofe og reduksjon i påfølgende års kvote. Redusert kvote blir tildelt et annet lag i området. Feilskyting skal meldes til områdeleder omgående (innen 1 døgn). Tvilstilfelle skal legges fram for viltlagsstyret for kontroll.

Rådyr

Det er de siste 10 årene skutt mellom 20 og 56 rådyr i Iveland, med sterk overvekt av bukker.

Figur 2: Felt rådyr 2008-2018

Målsetning og virkemidler

Rådyr bestanden varierer mer avhengig av vær og klima, enn elgbestanden og krever svært lokal forvaltning. Det er ønskelig å ha en sunn og jaktbar stamme med rådyr i Iveland.

Mål for bestandsplanperioden 2019-2021:

1. Rådyrstammen skal ha god kondisjon og produsere et høstbart overskudd.
2. Jakta skal være en positiv aktivitet i lokalsamfunnet.
3. Trafikdrepte dyr under 10 % av jaktuttaket.

Det er ikke vurdert noen spesielle tiltak i rådyrforvaltningen utover avskyting.

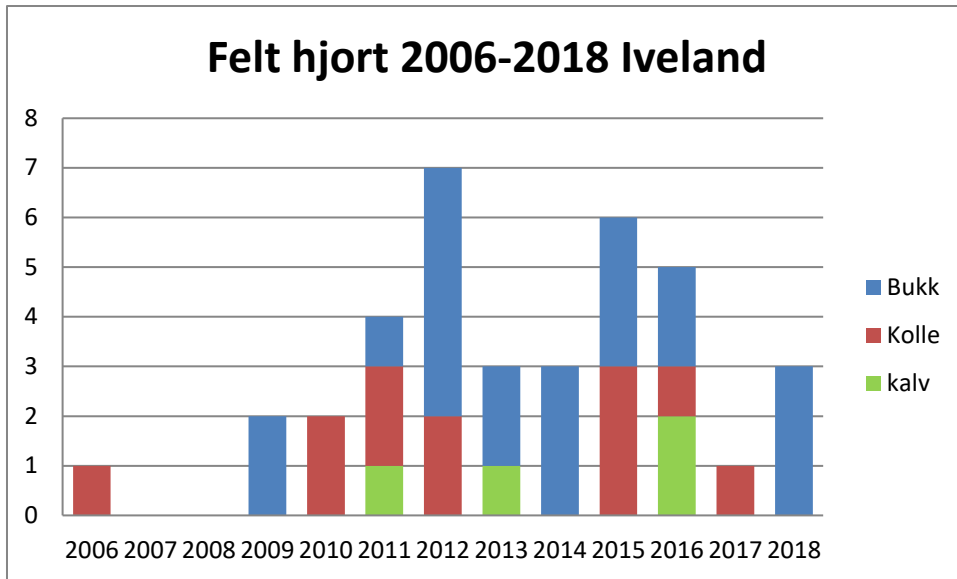
Avskytingsplan

Det er kvotefri rådyrjakt i Iveland.

Viltlaget legger til grunn avskyting som tilsvarer minimalt 500 daa per felt rådyr årlig, i tråd med kommunens minsteareal.

Hjort

Iveland viltlag feller ikke nok hjort for å inkludere det i bestandsplanen og vil søke om årlig tildeling av hjortekvote. Det er allikevel interessant å se på utviklingen av hjort i kommunen siden 2006 (Figur 3). Stammen ser fortsatt ut til å være spredt og hovedsakelig bestående av streifdyr.

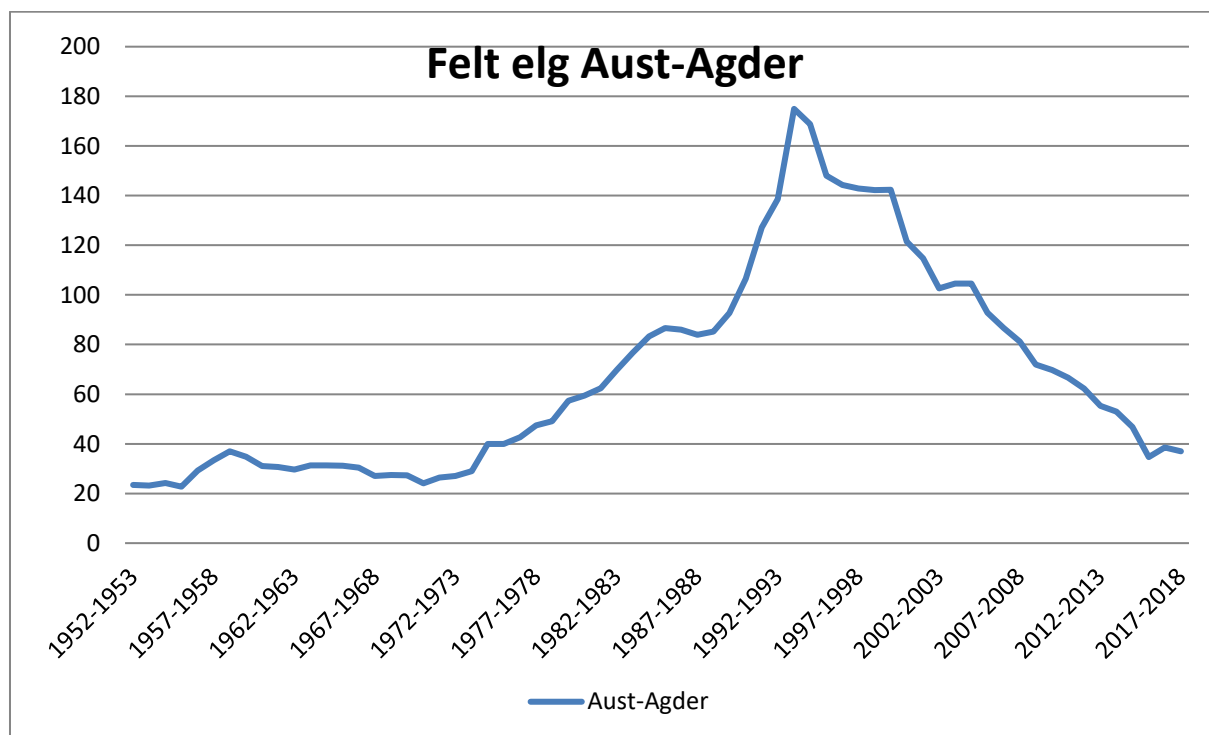

Figur 3: Felt hjort 2006-2018 Iveland

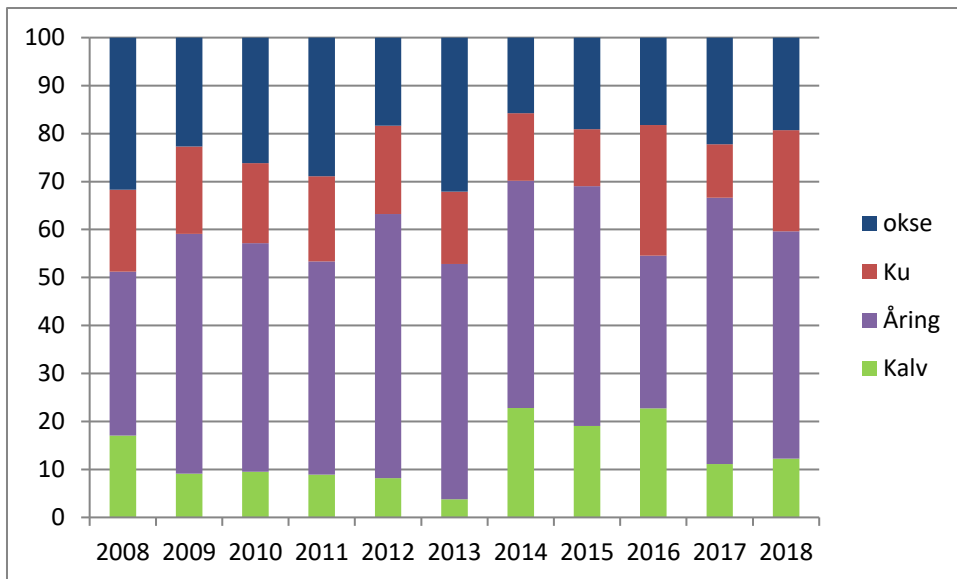
Tabeller og figurer

Tabell 2: Tildelt og felt elg Iveland 2008 - 2018

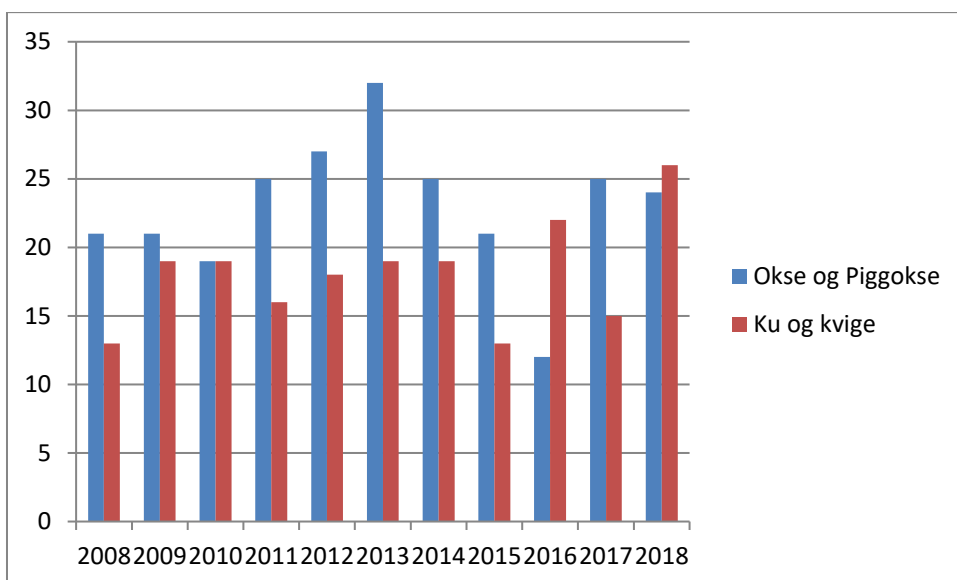
År	Tildelt totalt	Oksekalv	Kukalv	Piggokse	Kvige	Okse	Ku	Felt totalt	Fellings%
2008	122	2	5	8	6	13	7	41	33,6
2009	122	2	2	11	11	10	8	44	36
2010	72	1	3	8	12	11	7	42	58,3
2011	72	1	3	12	8	13	8	45	62,5
2012	70	0	4	18	9	9	9	49	70
2013	65	0	2	15	11	17	8	53	81,5
2014	65	5	8	16	11	9	8	57	87,7
2015	65	5	3	13	8	8	5	42	64,6
2016	62	5	5	4	10	8	12	44	71
2017	62	2	3	15	10	10	5	45	72,6
2018	61	1	6	13	14	11	12	57	93,4

Figur 4: Registrert felt elg i Aust-Agder 1952-2017 (Kilde: SSB.no)

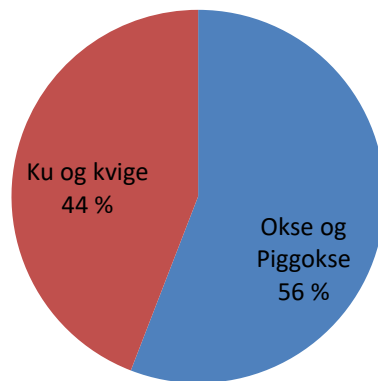

Figur 5: Fordeling av felt elg på kjønn og alder, Iveland 2008-2018

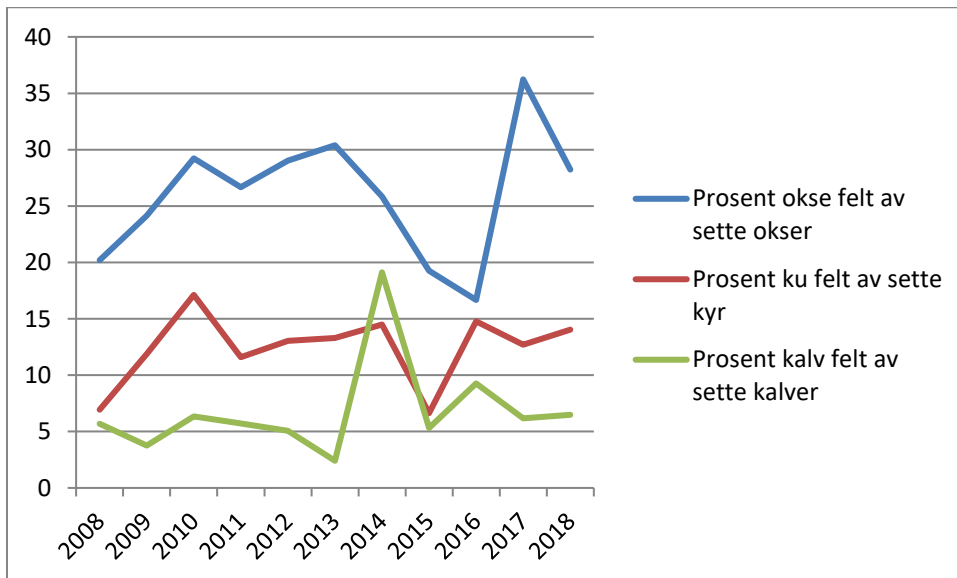

Figur 6: Kjønnfordeling voksne dyr skutt, Elg i Iveland 2008-2018

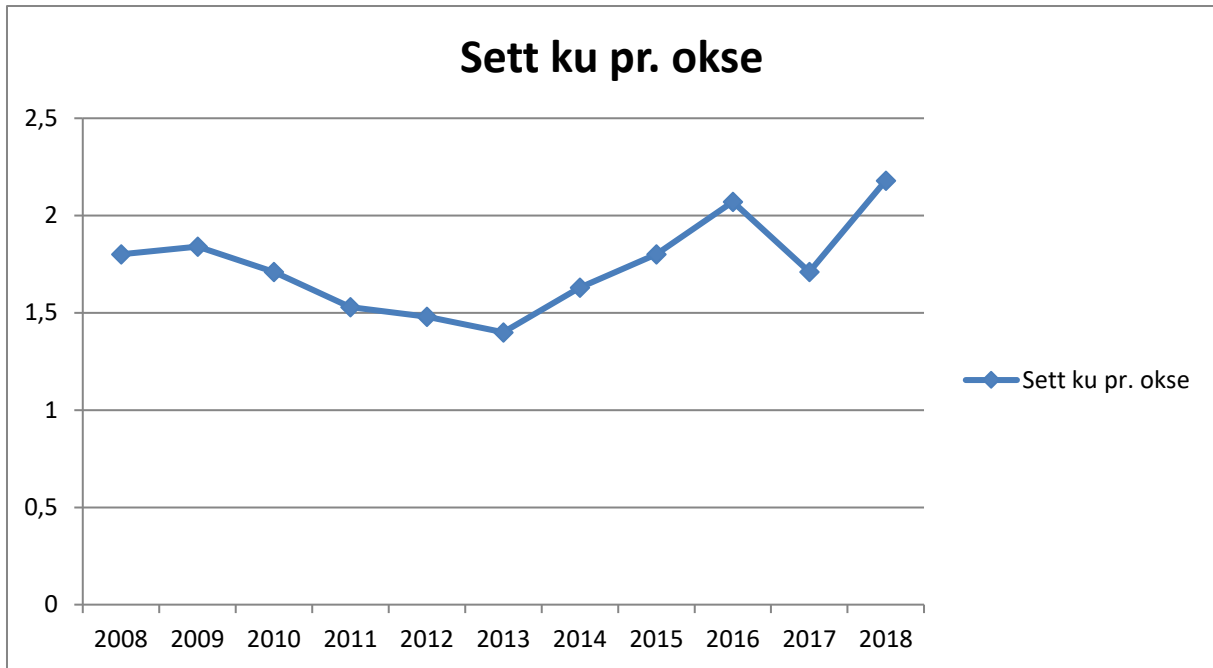
Kjønnsfordeling uttak 2008-2018

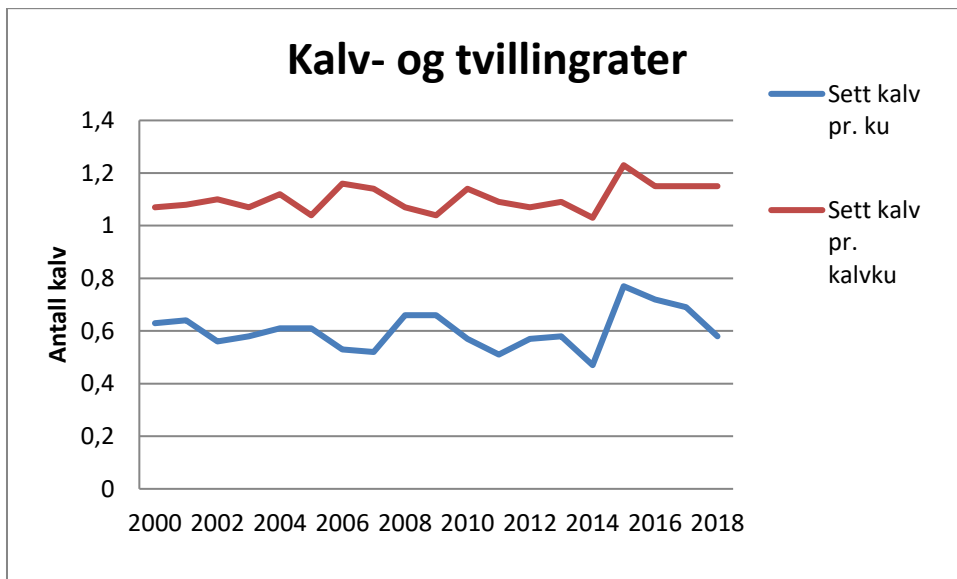
Figur 7: Kjønnsfordeling voksen elg Iveland 2008-2018

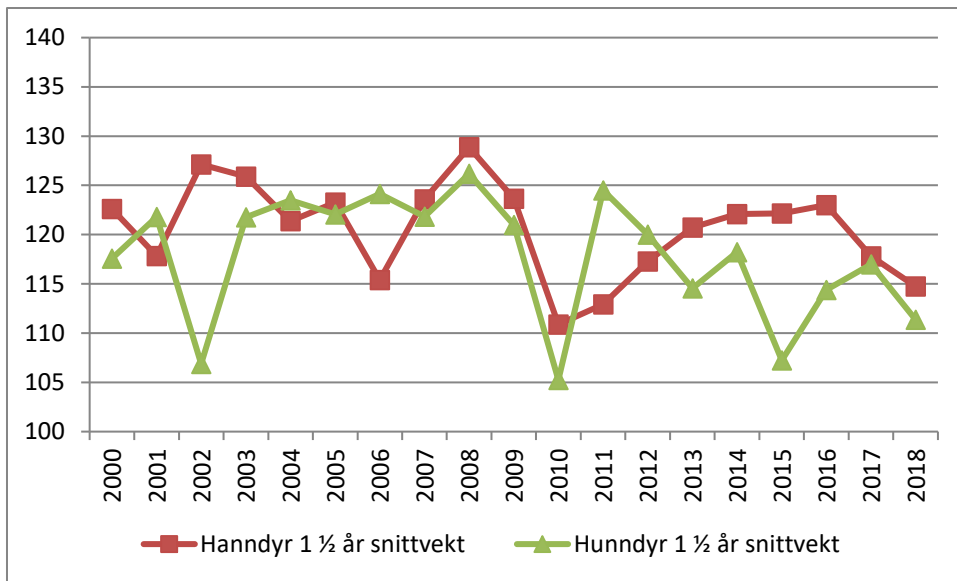
Figur 8: Jaktpress på elg i Iveland 2008-2018

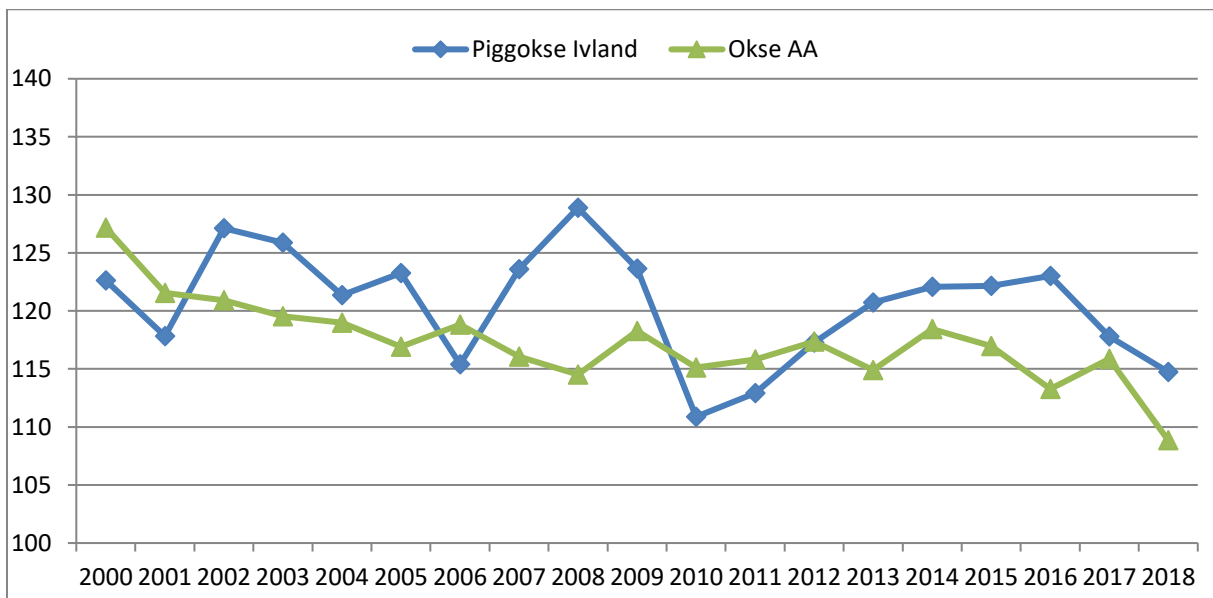
Figur 9: Sett ku per okse, Iveland 2008-2018

Figur 10: Kalv- og tvillingrater Iveland 2000-2018

Figur 11: Slaktevekt ungdyr Iveland 2000-2018

Figur 12: Slaktevekter piggokse Iveland og Aust-Agder fylke, 2000-2018